

DE NEGENDE VROUW

DE NEGENDE VROUW

EEN ONTSPOORD RECHERCHE-ONDERZOEK,
GEBASEERD OP DE ZAAK INA POST

GERARD OLINGA

*Met een voorwoord van Peter R. de Vries,
misdadjournalist*

JUST
PUBLISHERS

Auteur Gerard Olinga
Copyright © 2019 Gerard Olinga | Just Publishers BV
Uitgever Hans van Maar

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale bestanden of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Just Publishers BV.

*No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm, digital files or any other means, without written permission from
Just Publishers BV.*

Omslagontwerp Ben Gross
Opmaak Studio Spade
Redactie Tekstbureau Tempelier
Productie Hanzeboek

ISBN 97890 8975 643 5

NUR 339

WWW.JUSTPUBLISHERS.NL

No lie can live forever
(*Martin Luther King*)

De Amerikaanse kunstenaar Sam Durant bracht deze quote als kunstwerk aan op de oostgevel van het gebouw van het Openbaar Ministerie in Arnhem.

Inhoud

Een goed boek wordt eerst afgewezen...	7
Proloog	19
1. De dood van tante Trijntje	22
2. Een man als Blomberg	51
3. Twee verdwenen sleutels	73
4. Het moet een vrouw zijn geweest	104
5. Het gele mantelpakje	147
6. Slopers	176
7. De negende vrouw	233
8. De aanklacht	261
Geraadpleegde bronnen	288

Een goed boek wordt eerst afgewezen...

Het heeft maar weinig gescheeld of u had dit boek nooit in handen gehad. En dat zou eeuwig zonde zijn geweest. Ik zal u uitleggen hoe dat komt.

Als misdaadverslaggever die zelf auteur is van een aantal *true crime* boeken, krijg ik met regelmaat mailtjes van mensen die ook een boek hebben geschreven, althans zij vinden dat het een boek is. Het zijn bijna altijd ex-rechercheurs, oud-ambulancemedewerkers, gepensioneerde douaniers, uitgebluste brandweerlieden, voormalig-meldkamerfunctionarissen of wegbezuinigde gevangenvaarders die mij hun 'levensverhaal' aanbieden. En negen van de tien keer is hun vraag of ik het manuscript wil lezen, of ik misschien een uitgever weet en of ik het voorwoord wil schrijven.

Ik heb inmiddels tientallen van dit soort 'autobiografieën' in mijn handen gehad. Meestal was het niks, om eerlijk te zijn. Het stijgt doorgaans, om in strafrechttermen te blijven, niet uit boven 'een poging tot...'. Schrijven is een vak. Iedereen kan op een knop drukken of een penseel vasthouden, maar daarom ben je nog niet meteen een fotograaf of kunstenaar. Vaak kwam het er op neer dat de auteur in zijn carrière één interessante zaak of incident had mee-

gemaakt, die vervolgens 200 pagina's lang werd uitgesponnen of gelaardeerd met oeverloze anekdotes die mogelijk grappig zijn als je er zelf bent bij geweest. Leuk voor de familie, vrienden en kleinkinderen, maar verder loopt geen mens er voor naar de boekwinkel. Maar, maak ze dat maar eens wijs... Dat kost nog wel eens wat energie en overredingskracht. De meesten koesteren hun manuscript alsof ze de reïncarnatie van Stieg Larsson zijn. En een bijkomend – maar nijdig – probleem is ook nog dat de meeste schrijvers zijn vastgeroest in ambtelijk jargon, een soort proces-verbaaltaal, die voor een boekenlezer niet te hachelen is. *'Toen ik mij naar de opgegeven locatie begaf, trof ik aldaar een mij onbekend manspersoon aan, die op gaf te zijn Karel Jansen, zonder vaste woon- of verblijfplaats...'* Dat soort stijlbloempjes. Vaak heb ik het na een paar bladzijden al gezien en moet ik de schrijver alleen nog beleefd afpoeieren. Tja... velen zijn geroepen, maar weinigen zijn uitverkoren.

Zo kon het dus gebeuren dat ik bijna drie jaar geleden, op 12 april 2016, in mijn mailbox een bericht ontving van ene Gerard Olinga uit Wageningen. Hij schreef;

'Geachte heer De Vries,

Ik ben oud-rechercheur, oud-teamleider van TGO's. Na mijn pensionering legde ik mij toe op schrijven.'

Of ik zijn manuscript wilde lezen. Of ik misschien een uitgever wist. En of ik dan meteen ook maar het voorwoord wilde schrijven. Want:

'Onbekende schrijvers, zoals ik, krijgen anders nooit een voet tussen de deur.

*Vriendelijke groet,
Gerard Olinga'*

Daar heb je er weer een, dacht ik.

Maar toch klikte ik zijn mailtje niet weg. Olinga schreef mij dat hij als rechercheur ook actief was geweest in het heropende onderzoek naar de Puttense moordzaak, waarvoor Herman du-Bois en Wilco Viets ten onrechte waren veroordeeld. In zeven jaar tijd heb ik hier 44 televisie-uitzendingen aan besteed eer de dwaling was rechtgezet. Daardoor had Olinga bij mij meteen een streepje voor. Hij stond aan de goede kant. Het door hem aangeboden manuscript ging echter over een andere bekende gerechtelijke miskleun, die van Ina Post in 1986 in Leidschendam/Den Haag. Het is een affaire waar ik zelf ook wel eens was ingedoken en dus vond ik dat wel interessant. Een beetje jammer was alleen dat hij daar een *roman* van had gemaakt, zo maakte ik op uit Olinga's mail, terwijl ik eigenlijk louter *non-fictie* lees. Geen enkel verzinsel kan immers op tegen de werkelijkheid.

Ik streek echter mijn hand over mijn hart en schreef hem diezelfde dag terug:

'Dag Gerard,

Is het een idee dat je mij een print van je manuscript stuurt en dat ik het eens lees? Ik kan het niet op staande voet lezen, ik ben superdruk, maar als je me een paar weken de tijd geeft, lukt het wel'.

Dat was iets te optimistisch. Een paar weken werden een paar maanden. Zoveel prioriteit had het nu ook weer niet bij mij. Toen ik in juli van 2016 een weekje op vakantie ging, zat het manuscript van Gerard Olinga in mijn koffer. Vooruit dan maar... Zo'n 190 uitgeprinte A-4'tjes, want zo lees ik het liefst, ik moet papier voelen.

En zie wat er toen gebeurde. Ik ging op mijn vakantieadres onder een parasol zitten en dacht bij mezelf: als het niks is, keil ik het meteen weg. In mijn koffer zaten nog wat andere – echte – non-fictie boeken, waar ik naar uitkeek. De lat lag dus hoog. Maar die dag kwam ik niet meer van mijn stretcher af. Na drie pagina's mompelde ik al in mezelf: 'Hmmm.... Hij kan wel schrijven'. Na vijftig pagina's zei ik: 'Potverdomme, zit goed in elkaar dit verhaal'. En toen de zon onder ging, legde ik het manuscript met tegenzin weg, het verhaal van Olinga had mij in z'n greep.

Olinga had de moord op de 89-jarige mevrouw Anna Maria Kolstee-Sluite in Leidschendam in 1986 als uitgangspunt genomen. De bejaarde vrouw was dood in haar bejaardenwoning aan de Duivenvoorde 308 gevonden. Ze was gewurgd. Het ging – vrijwel zeker – om een roofmoord. Er waren cheques ontvreemd die kort na de moord werden verzilverd. De politie had al gauw de bejaardenverzorgster Ina Post op de korrel, die de middag van de moord nog bij de oude vrouw aan het werk was geweest. Hoewel er zich tijdens het onderzoek legio indicaties aandienden dat Ina Post de moord niet had gepleegd, werd het rechercheteam vreemd genoeg juist fanatieker en nietsontziender om haar toch tot dader te kunnen bestempelen. Er werden fouten gemaakt, ontlastend bewijs werd genegeerd, ego's en temperamenten van rechercheurs, teamleider en een aanklager speelden op, tunnelvisie en scoringsdrift deden hun intree. Ina Post, een aimabele, maar nerveuze vrouw (met een

blanco strafblad) werd tijdens verhoren zwaar onder druk gezet door rechercheurs die bijna letterlijk een bekentenis uit haar persen. Verhoren werden in die tijd nog niet audiovisueel opgenomen en uiteindelijk bezweek de bejaardenverzorgster dan ook en bekende in totaal drie keer. Even zovele keren trok ze die bekentenis weer in, maar daar trok niemand zich iets van aan. Gezegd is gezegd. Evenmin bekommerde iemand zich er om dat de bekentenis aantoonbaar niet klopte en dat ook duidelijk was dat de verdachte met zogenoemde daderinformatie was gevoed. Ina Post werd veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf en streed daarna een lange, moeizame strijd om dat vonnis ongedaan te maken. Pas in 2010 werd zij – 24 jaar na de moord – door het Gerechtshof in een herzieningsprocedure vrijgesproken en van blaam gezuiverd. Haar leven was toen al kapot.

Gerard Olinga situeerde deze roemruchte Haagse zaak voor zijn boek in het verzorgingshuis Noorderlicht in het dorpje Bierum, vlakbij Delfzijl, in de kop van Groningen. Hij creëerde vervolgens een recheteteam met karakters zoals die in elk politiebureau of TGO (Team Grootschalige Opsporing) te vinden zijn en liet hen de zaak onderzoeken op basis van de bekende feiten en omstandigheden in de zaak van Ina Post. Een roman die vanaf de eerste regel leest als pure *true crime* en in mijn ogen een blauwdruk vormt van elke gerechtelijke dwaling waar we in Nederland mee te maken hebben gehad. Dwalingen hebben meestal dezelfde oorzaken: de al genoemde scoringsdrift en tunnelvisie in combinatie met een gebrek aan tegenspraak en gezond verstand.

De volgende ochtend pakte ik het manuscript meteen weer op. Een city-trip moest nog maar even wachten: eerst dit uitlezen. Hoewel ik de afloop van de zaak Ina Post beroepshalve natuurlijk kende

was ik toch razend benieuwd hoe oud-rechercheur Gerard Olinga in het manuscript – via zijn alter ego rechercheur Gerrit Hakkenberg – naar de ontknoping toeschreef. Voor de goede orde: het is geen *pief-paf-poef*-boek, waarin de rechercheurs elk hoofdstuk met wapperende jassen het politiebureau uitrennen, met piepende banden wegscheuren om vervolgens met getrokken pistolen – maar zonder huiszoekingsbevel – ergens een deur in te trappen. Nee, zo'n boek is het niet. Het is meer een geraffineerde psychologische thriller, waarin Olinga even fijnzinnig als trefzeker de menselijke tekortkomingen van zijn rechercheurs schildert, laat zien hoe gemakkelijk een rechercheonderzoek ontspoot, hoe een verdachte gek gemaakt wordt en, ja, hoe rechercheurs de werkelijkheid uit het oog verliezen – over fictie en non-fictie gesproken. Het is een drama van kleine feitjes, scherpzinnige dialogen en misleidende sporen, een onderzoek waarin subtiel grenzen worden overschreden, met als gevolg een grote dwaling.

Wat mij ook erg aanspreekt is dat Olinga als ex-rechercheur de schaduwkant van de politie durft te beschrijven. Veel van zijn schrijvende ex-collegae hebben hun pen standaard in 'blauwe' inkt gedoopt en hebben de onbedwingbare neiging om vooral hun politiek correcte opvattingen te etaleren. Zij laten het goede altijd winnen van het kwade. Eind goed, al goed. De boef is slecht, maar de politie is slimmer. De korps-eer druipt meestal van de pagina's af. Want, zo voel je al lezende, de auteurs moeten natuurlijk wel hun ex-collegae nog goed onder ogen kunnen komen. Olinga laat een andere, in mijn ogen veel interessantere kant van de recherche zien. Hoe men elkaar soms de tent uit vecht. Hoe ijdelheid, trots, afgunst, na-ijver, opgezwollen ego's of gewoon tegenstrijdige humeuren met elkaar botsen en uiteindelijk de waarheid en gerechtigheid om zeep helpen.

Meteen in het begin vond ik het al mooi hoe Olinga beschrijft dat een jonge rechercheur wordt 'opgepiept' omdat er een lijk is gevonden – dat van de bejaarde vrouw. Terwijl de rechercheur naar de plaats delict rijdt, laat Olinga hem stilletjes hopen op een pittige moord, een zwaar misdrijf. In hemelsnaam géén zelfmoord of een ongeluk, alsjeblijft niet, daar valt geen eer aan te behalen, zo mijmert de rechercheur. In Olinga's boek geen goedkoop gezemel over een zogenaamd rechtschapen inborst die onbaatzuchtig de mensheid wil dienen, nee, gewoon een speurder die niet verheelt dat hij zijn tanden in een sappige moord wil zetten en zijn tijd niet wil verdoen met een stom ongeluk. Precies zoals ik in mijn krantentijd op de redactie in komkommertijd ook wel eens heb geroepen dat het weer tijd werd voor een 'mooie ontvoering'. Niet omdat ik dit het slachtoffer en zijn familie gunde, helemaal niet, maar als misdaadverslaggever ben ik er nu eenmaal om misdaad te verslaan en nieuws te presenteren. Zoals een brandweerman ook wel eens iets wil blussen.

Olinga schrijft dat soort dingen gewoon op. Zo gaat dat in het hele boek. Rechercheurs werken niet alleen met hart en ziel, maar zetten elkaar ook een hak, lichten elkaar pootje, wantrouwen elkaar, spelen elkaar uit, vloeken en tieren als het moet en manipuleren de feiten en onderzoeksgegevens naar hartenlust als het zo uitkomt. Gewoon zoals het in het echt in de grote mensenwereld ook soms/vaak (doorhalen wat niet van toepassing is) gaat. Burgers hebben vaak een ideaalbeeld voor ogen als het om de politie gaat. Men ziet hen als een hecht collectief dat eensgezind, schouder aan schouder, met een hoogstaande moraal, gedreven de oplossing van een misdrijf najaagt en zichzelf daarbij voor het algemeen belang altijd wegcijfert. Dat is natuurlijk flauwekul, een utopie. De werkelijkheid is dat politie- en justitiemensen óók individuen zijn met een eigen

agenda, talenten en gebreken en een eigen(wijze) aanpak, waarbij de ratio lang niet altijd navolgbaar is. Dit is een boek, dacht ik, dat eigenlijk door elke politieman of justitiefunctionaris gelezen zou moeten worden, ondanks dat het een roman is. Maar dan wel een roman die op de bittere werkelijkheid en veertig jaar ervaring van de schrijver is gebaseerd. Iedereen herkent er iets in, iedereen leert er iets van, iedereen wordt er door gewaarschuwd.

Na anderhalve dag had ik het manuscript uit. Daar waar ik er eerst nog aan dacht om het misschien na vijf pagina wel ‘weg te keilen’, vouwde ik nu met zorg de verfromfaaide pagina’s – met hier en daar een vlek zonnebrandolie – recht en stopte het weer veilig in mijn koffer, alsof het om het originele en enige manuscript van een nieuwe Dan Brown ging. Ha, toch maar goed dat ik die Olinga heb gevraagd dat op te sturen, gnuifde ik. Hier kon ik mijn uitgever mooi mee verrassen.

Thuis stuurde ik de ex-rechercheur op vrijdag 15 juli 2016 meteen een mail:

‘Beste Gerard,

Gisteravond ben ik teruggekeerd van vakantie. Ik had daar – eindelijk – de kans om je manuscript te lezen. Ik zal maar meteen met de deur in huis vallen, je hebt immers lang genoeg op mijn oordeel moeten wachten: ik heb van de eerste tot de laatste bladzijde van je boek genoten! Wat een voortreffelijk geschreven verhaal. Ik begon er eerlijk gezegd wat huiverig aan, maar vanaf de eerste bladzijde moest ik dat vooroordeel overboord zetten. Tussen de regels door kon ik lezen dat je door de wol geverfd bent en de politie/justitiepraktijk goed kent – ook de keerzijden. Je hebt dat soms onverbloemd weer-

gegeven. Het verhaal kwam af en toe zó tot leven dat ik opnieuw de ergernis en frustratie in me voelde opborrelen. Je hebt feiten en fictie voortreffelijk in elkaar laten opgaan'.

Drie dagen later, op maandag 18 juli 2016 schreef ik de uitgever van mijn boek over de Heinekenontvoering een enthousiaste aanbeveling:

Beste J.,

'Ik was zeer onder de indruk van het manuscript van Gerard Olinga en heb het in één ruk uitgelezen (...) Het is veel beter dan vele andere thrillers die ik wel eens voorbij zie komen.

Ik wil er voor pleiten dat jullie dit manuscript lezen en beoordelen.

Laat je even iets horen?

Een maand later, op 18 augustus 2016, later kwam het antwoord. Een koude douche.

'Beste Peter,

Onze redacteur crime & spanning heeft het manuscript gelezen en wij hebben het samen besproken. Zie haar commentaar. (...) Het spijt me dat we er niks in zien.

Een goede zomer gewenst nog,

met hartelijke groet!'

J.